

[Kirstine Ladefoged Jensen.]

vi kalder samfundsfølelse. Der må derfor ske en ændring i indstillingen i Grønland. Fra blot at fremsætte ønsker og krav må den store, brede befolkning bringes til at forstå, at skal samfundet blive godt, må der ydes noget til gengæld. Antallet af grønlændere har været stigende trods svigtende erhvervsmuligheder og deraf følgende fattigdom og trods sygdom. Det er vor uafviselige pligt at være med til at skabe nye erhverv i Grønland og at udbygge de gamle for derigennem at gøre det muligt, at den grønlandske økonomi i fremtiden kan hvile i sig selv. De to fundamentale ting, man bygger et bedre samfund op på, er en forbedret økonomi og bedre folkeopdragelse. Udviklingen af økonomien og oplysningen må gå hånd i hånd.

Naturaløkonomien har kun i begrænset omfang krævet investeringer, men den udvikling til et moderne samfund, vi nu ønsker, kræver betydelige udgifter både med hensyn til erhvervene, det tekniske apparat, til skolen og al anden oplysningsvirksomhed i Grønland, til de grønlandske boliger og det grønlandske sundhedsvæsen for blot at nævne en del af de ting, der trænger sig på. Disse udgifter må afholdes af den danske stat, og man må på forhånd gøre sig klart, at disse udgifter måske ikke kan betale sig set fra et økonomisk synspunkt. Der er derimod al mulig grund til at tro, at de vil være velbrugte med henblik på at give den grønlandske befolkning mulighed for selv at skabe det økonomiske grundlag for sin tilværelse. Vi må være med til at gøre vort til, at overgangen fra den relativt primitive kultur til vesteuropæisk civilisation bliver så lempelig som overhovedet muligt.

Jeg skal nu gå over til at sige lidt om de tre lovforslag, der omfatter kirken, skolen og sundhedsvæsenet.

Først kirken. De former, hvorunder den grønlandske kirke virker, er langsomt vokset frem fra Hans Egedes tid, og det er vel det eneste område, hvor man ikke har fundet væsentlig grund til at foreslå ændringer. Den grønlandske kirke har og har altid haft en betydelig magt i det grønlandske folk, og det håber jeg også den må få i fremtiden, selvom man nu i nogen grad skiller skolen og kirken i Grønland. Den grønlandske kirke har hidtil været knyttet intimt sammen med den grønlandske skole. Hans Egede er den egentlige grundlægger også af skolen i Grønland, og det er det oplysningsarbejde, han sammen med sin missionerende gerning tog op, vi stadig har bygget videre på.

Præsten og læreren har indtil for få år siden praktisk talt allevegne været den samme person. Med den udbygning, man nu foreslår af skolen, finder man det rimeligt at skille skolen i højere grad ud fra kirken end hidtil. Der har været røster vel navnlig fra præsternes side om, at i Grønland burde kirken og skolen stadig være intimt bundet sammen, men det synes dog rimeligt med hele den udvikling, der skal ske med skolen deroppe, at den nu lægges under en egentlig pædagogisk ledelse. Man tilsigter i forslaget at give provsten i Grønland større beføjelser, end provster herhjemme har. Den vanskelige kontakt med de øverste kirkelige myndigheder i Danmark gør ofte vejen lang og besværlig til en afgørelse, der ligeså godt kan træffes i Grønland.

Lovforslaget om den grønlandske skole tilsigter en meget stærk udbygning af denne. Alle grønlændere kan i dag læse, skrive og regne, men de har ikke mulighed for at skaffe sig tilstrækkelig viden på deres eget sprog. Gennem en lang årrække har der været ønsker fremme om en forbedret, udvidet og mere effektiv undervisning i dansk. Disse ønsker blev højaktuelle under og efter krigen, og det kan nu siges at være et alment krav fra befolkningens side. Den forandring, man nu foreslår af den grønlandske skole, tager sigte på at skabe en meget forøget danskundervisning i børneskolen og dog samtidig give det grønlandske modersmål den selvskrevne ret, som det selvfølgelig fortsat har til at bestå. Overgangen til dansk skolesprog vil finde sted på fuldkommen frivillig basis.

Jeg skal iøvrigt ikke komme nærmere ind på forslagens enkeltheder, men kun sige, at det i særlig grad har glædet mig, at den grønlandske kvinde nu skulle få samme muligheder, såfremt hun har evner til det, for at dygtiggøre sig som den grønlandske mand. Man skaber ved forslaget større uddannelsesmuligheder i selve Grønland. Hidtil har langt de fleste grønlændere, i hvert fald grønlandske kvinder, skullet sendes hjem til Danmark, hvis de skulle have en lignende uddannelse. Altfor få kvinder har derfor haft lejlighed til at få en uddannelse, og en stor del af de kvinder, der kom hjem til Danmark, blev i landet, enten fordi de blev gift her, eller fordi de fik bedre betalt arbejde herhjemme. Det er uhyre vigtigt, at man giver den grønlandske kvinde lejlighed til at dygtiggøre sig i Grønland, så også hun kan være med til at skabe det nye og bedre Grønland, som forhåbentlig skal se lyset, når engang